

statistike Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *statistike Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23957>

Özet

?statisti?e Yönelik Öz-Yeterlik Ölçe?i, bireylerin istatistik derslerine ve uygulamalar?na yönelik alg?lad?klar? yeterlik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis? kapsaml? bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle üniversite ö?rencilerinin istatistik ö?renme süreçlerinde kar??la?t?klar? zorluklar? a?ma ve çe?itli istatistiksel görevleri ba?ar?yla yerine getirme inançlar?n? de?erlendirmeyi hedefler. 2013 y?l?nda Mercimek ve Pekta? taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, 7 farklı alt boyutta toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, istatistiksel kavramlar? anlama, ara?tırma yapma, yazılı?m kullanma ve ders çal??ma alışkanlıklar? gibi geni? bir yelpazedeki becerileri sorgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

?statistik, Öz-Yeterlik, ?statistik Kayg?s?, Psikometrik Ölçek, Geli?tirme, Güvenirlik, Faktör Analizi

Yazarlar

Oktay Mercimek, Meral Pekta?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin (özellikle üniversite düzeyindeki ö?rencilerin) istatistikle ilgili görevleri ve yeterlikleri ba?ar?yla yerine getirme konusundaki ki?isel inançlar?n? ve alg?lar?n? bilimsel olarak de?erlendirmektir. Bu ölçek, ö?rencilerin hangi alanlarda (örne?in, matematik, bilgisayar kullanımı, ders dinleme) öz-yeterliklerinin yüksek veya düşük olduğunu belirleyerek, e?itimcilerin hedefe yönelik müdahale programlar? geli?tirmesine olanak tanır.

Ölçek, sadece genel istatistiksel bilgi düzeyini de?il, aynı zamanda istatistik ö?renme sürecini destekleyen yardımcı becerileri de kapsayarak, istatistik e?itiminin çok boyutlu do?as?na uygun bir de?erlendirme sunmaktadır. Bu sayede, ö?rencilerin istatistiksel analizlere yönelik motivasyonlar? ve derslere olan katılımlar? hakkında da dolaylı bilgiler elde edilmektedir.

Yapı

?statisti?e Yönelik Öz-Yeterlik Ölçe?i, öz-yeterlik kuram?na dayanmaktadır ve bu yapıyı istatistik bağlam?nda ölçer. Ölçek, bireyin belirli bir alanda ba?arılı olacağına dair sahip olduğu inanc?n, o alandaki performans?n? doğrudan etkiledi?i varsayım?na odaklanır. ?statistik öz-yeterli?i, sadece formül ezberleme veya hesaplama yapma yetene?inden ziyade, istatistiksel problemleri tanımlama, veri toplama, analitik yazılı?mlar? kullanma ve sonuçlar? yorumlama yetene?ine olan güveni kapsar.

Ölçekteki 48 madde, istatistik öğrenimi ve uygulaması için kritik olan yedi temel beceri veya alt boyutu temsil etmektedir. Bu çok boyutlu yapı, öz-yeterliğin tek bir genel skor yerine, alan spesifik yeterlikler şeklinde incelenmesinin önemini vurgulamaktadır.

Geçerlik

Mercimek ve Pektaş (2013) tarafından yürütülen geliştirme çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanması amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. 7 alt boyuttan oluşan bu yapıyı, teorik olarak beklenen istatistik öz-yeterliği yapıyı temsil ettiği belirlenmiştir.

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayıları (örneğin, ölçüt veya yakınsak geçerlik) belirtilmemiş olsa da, ölçek geliştirme sürecinin bir parçası olarak uzman görüşleri alınmış ve yapı geçerliği çalışmaları, 48 maddenin 7 faktör altında toplanmasıyla desteklenmiştir. Bu durum, maddelerin ölçmek istedikleri psikolojik yapıyı yeterince temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Test güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alfa Katsayısı 0,87 olarak bulunmuştur.

Bulunan 0,87 değeri, psikometrik standartlara göre oldukça güçlü bir iç tutarlılık düzeyine işaret etmektedir. Bu sonuç, ölçekteki maddelerin birbirleriyle yüksek korelasyon gösterdiğini ve aynı temel yapıyı (istatistiğe yönelik öz-yeterliyi) tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır. Bu güvenilirlik katsayısı, ölçeğin hedef örneklem üzerinde güvenle uygulanabilmesi için yeterli bulunmuştur.

Faktör Analizi

Ölçek, açılmaya çalışılan faktör analizi sonucunda toplam 7 alt boyut ve 48 madde olarak yapılandırılmıştır. Bu 7 faktör, istatistik öğrenimi sürecinde öğrencilerin başarıları olmaları gereken farklı yetkinlik alanlarını temsil etmektedir. Bu alt boyutlar, öğrencilerin istatistiksel görevleri yerine getirme inancını detaylı bir şekilde incelemeye olanak tanır.

Faktör yapısı, istatistiksel bilgi (Genel İstatistik Becerileri), operasyonel yetenekler (SPSS Becerileri, Bilgisayar Kullanma Becerileri) ve öğrenme stratejileri (Zaman Yönetimi ve Ders Çalışma Davranışları, Ders Dinleme Becerileri) gibi farklı yeterlik alanlarını kapsamaktadır. Bu ayrılm, öz-yeterlik algısının karmaşık ve çok yönlü doğasını yansıtmaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Ölçe?i (Tamamen Kat?l?yorum'dan Hiç Kat?lm?yorum'a kadar derecelendirme)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yüksekö?retim Ö?rencileri (Muhtemelen Sosyal Bilimler veya E?itim Fakültesi ö?rencileri)

Age Group: Genç Yeti?kinlik (Ortalama 18-25 ya?)

Population Details: Üniversite düzeyinde istatistik dersi alan veya almas? gereken ö?renciler.

Test Methodology: Öz Bildirimli Envanter (Self-Report Inventory)

Anahtar Kelimeler

Ö?renci De?erlendirmesi, Cronbach Alfa, E?itim Psikolojisi, ?statistik E?itimi, Be?li Likert, Faktör Yap?s?

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Oktay Mercimek (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Mercimek ve Pekta? tarafından 2013 y?l?nda geli?tirilmis? ve yay?mlanm??t?r. Akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m için genellikle ilgili makaleye at?f yap?lmas? beklenmektedir. Ölçe?in tam metnine, yay?mland??? dergi aracılı???yla eri?im sa?lanabilmektedir.

Orijinal makale (PDF) bu adresten indirilebilir: kefdergi.com.

Ölçe?in tam metnini içeren PDF dosyas? ise buradan indirilebilir: istatistige-yonelik-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Mercimek, O. ve Pekta?, M. (2013). ?statisti?e Yönelik Öz-Yeterlik Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Kastamonu E?itim Dergisi*, 21(2), 759-776.

?statisti?e Yönelik Öz-Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 7 alt boyut ve 48 maddeden olu?maktadır. Alt boyutlar ve içerdikleri madde say?lar? ile temsil ettikleri temel yeterlik alanlar? a?a??da listelenmi?tir:

Genel istatistik becerileri (12 m): Aral?klar? belirleme

Ara?tırma becerileri (11 m): Do?ru ?ekilde veri toplama

SPSS becerileri (5 m): SPSS istatistik program?n? kullanma

Zaman yönetimi ve ders çal??ma davran??lar? (9 m): Çal??malar?n?zda istekli kalma

Bilgisayar kullanma becerileri (4 m): Temel Windows programlar?n? kullanma

Matematik becerileri (4 m): Genel olarak tablolardan de?er okuma

Ders dinleme becerileri (3 m): Ders süresi boyunca not alma ve sürekli dikkatli kalma